

‘Wurk mei wurk meitsje’

Hans Konst is als gedeputeerde van de provincie Fryslân medeverantwoordelijk voor ontwikkelingen rondom de inpassing van De Centrale As in het landschap. Hoe ziet hij zijn rol in het project?

“Noardeast-Fryslân is, sa’t de Friezen sizze, ‘smout’: beskut tanksij de singelstruktuer. Einliks hiel sjarmant en freonlik. Ik rekkenje it my ta in eare om foar sa’n gebiet wurkje te meien. Myn rol is stimulearje en entûsjasmearje. De Centrale As is mear as in strook asfalt, wy wolle der meielkoar foar soargje dat it gebiet in push krijt. Doe’t ik de term ‘gebiedsûntwikkeling’ foar it earst hearde, frege ik my ôf: wêr giet it einliks oer? Ik tocht dat it him beheinde ta ruilferkaveling. Ik haw ûntdutsen dat it folle mear is. Ik bin der entûsjast oer. Je kinne wurk mei wurk meitsje”.

Dat betekent natuur stimuleren, het gebied economisch ontwikkelen en ervoor zorgen dat de dorpen er sociaal en ruimtelijk op vooruit gaan. Dat gebeurt sowieso omdat de dorpen minder last krijgen van verkeer. Met de komst van De Centrale As gaat het doorgaande verkeer niet meer door de dorpen Hurdegaryp, Garyp, Damwâld, De Falom, Feanwâlden en Burgum. Dit betekent een betere leefbaarheid in deze bebouwde kernen. Een nieuwe kans voor de dorpskernen. Samen met de bevolking worden plannen gemaakt om een kwaliteitsimpuls aan de dorpen te geven!

“Ik wol my ynsette foar ideeën dy’t breed

droegen wurde yn de doarpen. Dit projekt ‘Kânsen yn kearnen’ is yn de startfaze en it moaie is dat de gemeenten Dantumadiel en Tytsjerksteradiel dit meielkoar oppakke,” aldus Hans Konst.

“Myn persoanike ambysje is in moaie dyk oanlizze yn in libbene streek mei each foar de omjouwing en de minsken dy’t dêr wenje, wurkje en rekreëarje. Oars as inkele partijen fyn ik dat je mei it projekt in soad doelen tagelyk tsjinje kinne. Je dogge De Centrale As echt tekoart troch it oan ‘e kant te setten as in ‘asfaltprojekt’. Ik bin derfan oertsjûge dat it lânskip de kommende ieu oerlibje kin, mei tanksij de ynset fan Anita Andriesen silger.”

Twintig jaar geleden protesteerde een aantal boeren, omdat zij werden gehinderd bij het rooien van elzensingels. Zo’n protest zal vandaag de dag niet zo snel meer plaatsvinden. Vele boeren in dit gebied spelen met hun bedrijfsvoering in op de natuurlijke waarden van het gebied. “Sy binnen just behelle by it ûnderhald en wer yn oarder bringen fan elzesingels en houtwâllen. It sit sa stadichoan by elkenien tusken de earen dat dit in weardefol gebiet is en wy it foar takomstige generaasjes ûntwikkelje en behâlde wolle”.

Voor u ligt de nieuwste uitgave van de Nijskrant over het project De Centrale As van de provincie Fryslân. Hierin informeren wij u over de actuele stand van zaken. U leest onder andere over het voorontwerp-inpassingsplan, de reacties hierop en de vervolgproucedure, maar ook over de gebiedsontwikkelingscommissie en de architecten.

Waarom De Centrale As?

De Provincie Fryslân legt De Centrale As aan om Noordoost Fryslân veiliger te maken, de leefbaarheid in de dorpen te vergroten en om bij te dragen aan een betere economie door goede bereikbaarheid. De Centrale As omvat het traject vanaf de noordelijke rotonde Dokkum (Lauwersseewei) tot Nijega, de rondweg Hurdegaryp en de rondweg Garyp. Het trajectgedeelte tussen Dokkum en Nijega en de rondweg Hurdegaryp worden als dubbelbaanse autoweg (2*2) aangelegd. De oostelijke rondweg Dokkum en de rondweg Garyp worden als enkelbaanse autoweg (1*2) aangelegd. Provincie Fryslân streeft naar een goede landschappelijke inpassing van De Centrale As in het gebied. De nieuwe weg wordt daarom zo aangelegd dat de structuur van het landschap de Noardlike Fryske Wâlden herkenbaar blijft.

Inhoud:

- **Inspraak op voorontwerp-inpassingsplan** 2
- **Hoe gaan we verder** 2
- **Gebiedsontwikkelingscommissie:**
 - **Je moatte lûsterje as der krytyk is** 3
- **Kavelruil Sumar officieel afgerond** 3
- **Aanleg rotonde Broeksterwâld** 3
- **Architecten brengen rust** 4

Hans Konst

Inspraakreacties op voorontwerp-inpassingsplan

Het project De Centrale As van de provincie Fryslân is weer een stap verder in de procedure. Het voorontwerp-inpassingsplan heeft ter inzage gelegen, de reacties zijn verzameld. Procesmanager wegen en kunstwerken Willem de Boer vertelt hierover en geeft het verdere verloop van de procedure weer.

Willem de Boer

Het voorontwerp-inpassingsplan lag van 21 januari tot en met 2 maart 2009 voor iedereen ter inzage. Het is de eerste stap in het opstellen van een definitief provinciaal inpassingsplan voor De Centrale As. In totaal kwamen 125 inspraakreacties binnen van burgers en instanties.

Trailertour

Om de mensen zo goed mogelijk te informeren over het voorontwerp-inpassingsplan, reed tijdens de inspraaktijd een infotrailer in het gebied rond. In deze trailer kon iedereen het voorontwerp inzien en vragen stellen over de procedure en alle andere

zaken die betrekking hadden op De Centrale As. "Wy hawwe de dyk ticht by de minsken brocht. Dat waard wurdearre, ek troch de tsjinstanners", aldus Willem de Boer, die zelf ook een paar keer in de trailer stond. De opkomst was volgens De Boer wisselend. "Yn de doarpen dy't net direkt oan it trasee lizze, moasten je bliid wêze mei tweintich minsken op in dei. Mar yn Dokkum en Hurdegaryp kamen der op in dei wol 120 minsken lâns." Net zo verschillend waren de reacties. De Boer: "Guon minsken fregen wannear de provinsje mei de oanlis begjint. Dy sjogge dat leaver hjoed as moarn gebeuren. Mar der

wienen ek minsken dy't it hielendal net iens binne mei de dyk. Mei dy minsken begjinne je dan in diskusje en je besykje om se sa goed mooglik te ynformearjen. Mar úteinlik moast harren miening respektarje." Er waren ook reacties van mensen die straks direct aan De Centrale As wonen. De Boer: "Sy moatte bygelyks in stik fan harren tûn ynleverje en wolle dêrfoar kompensearre wurde."

In totaal hebben zo'n 1300 mensen een bezoekje gebracht aan de trailer. Dus al met al was de trailertour heel succesvol, vindt De Boer. "Wy tochten mei it projektburo yn Burgum goed berikber te wêzen. Mar meist rêstich sizze dat tanksij de trailer mear minsken it projekt better kennen leard hawwe. Opfallend wie dat sommige omwenners it trasee foar it earst seagen."

Resultaten enquête

Uit een enquête over de informatievoorziening vanuit het project blijkt dat veel mensen de inzet van de trailer een goed initiatief vinden. Een aantal vindt echter ook dat dit eerder had moeten in het traject. Verder geven de mensen aan dat de informatie duidelijker kan. Ze halen hun informatie vooral uit de huis-aan-huisbladen, regionale bladen en van de website.

Succesvol

De trailertour was niet alleen goed voor het publiek, ook de eigen organisatie heeft nieuwe inzichten gekregen. "Dat binne gjin grutte dingen", zegt De Boer, "mar nei de wize hoe't in krusende dyk De Sintrale As passearret, wolle wy nochris sjen. Fierder hawwe wy in soad tips en suggestjes krigen, bygelyks de mooglikheid foar kuieren fytstroutes en hoe't wy de berm it bêste ynrychtsje kinne."

Hoe gaan we verder

Alle inspraakreacties worden zorgvuldig doorgenomen en voorzien van een antwoord in de zogeheten Nota reactie en commentaar. De provincie bekijkt bij het beantwoorden van deze inspraakreacties of deze aanleiding geven tot wijziging van het plan. Eventuele wijzigingen naar aanleiding van inspraakreacties worden verwerkt in het ontwerp inpassingsplan dat de provincie de komende maanden verder uitwerkt. De Nota reactie en commentaar op het voorontwerp inpassingsplan wordt na de zomer van 2009 samen met het ontwerp inpassingsplan voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. In deze vergadering zal Gedeputeerde Staten de Nota reactie en commentaar op het voorontwerp inpassingsplan vaststellen en het ontwerp inpassingsplan vrijgeven voor inspraak.

‘Je moatte lûsterje as der krityk is’

Bertus Mulder

De vrijwillige kavelruil Sumar is afgerond. Wat staat er het komende jaar op het programma van de gebiedsontwikkelingscommissie? Voorzitter Bertus Mulder vertelt.

“De vrijwillige ruilferkaveling wie in aardich sukses”, vindt Mulder. “De boeren hawwe lân tichter by hûs krigen, mar de agrariërs en de kommisje gebietsûntwikkeling binne fan miening dat der noch in wetlike ferkaveling nedich is om it lân better te ferdielen.

De belangrijkste taak van de gebiedsontwikkelingscommissie voor het komende jaar is het vrijmaken van grond voor het tracé van De Centrale As. Een van de uitdagingen is volgens Mulder het vinden van alternatieven voor de boeren. “Wy hawwe boeren nedich dy’t wol ferhúzje wolle mei harren bedriuw. Dêrtroch komt der romte frij foar oaren. Dat soarte dynamyk moat der wêze.”

Bij het vrijmaken van het tracé kijkt de gebiedsontwikkelingscommissie behalve naar de agrarische belangen, ook naar die van recreatie en natuur. Een belangrijk onderwerp is het behoud van de singelstructuur. Dat roept volgens Mulder vragen op, maar biedt ook kansen. “De elsen moatte om de tsien jier snoeid wurde. De provinsje wol de boeren fergoedzje, mar it jild dêrfoar is der noch net allegear. Oan de oare kant, om de tsien jier snoeie betsjut bulten hout. De kânsen om dêr griene enerzjy mei op te wekken moatte ek ûndersocht wurde.”

Verskillende belangen

Het unieke van de gebiedsontwik-

kelingscommissie is dat verschillende belangen vertegenwoordigd zijn.

De boeren in de commissie kunnen volgens Mulder op de steun van hun achterban rekenen omdat ze de streek tot in de finesses kennen. De natuur is meer verdeeld. Mulder: “It Fryske Gea en de Fryske Miljeufederaasje wolle de status fan it Nasjonaal Lânskip bygelyks as juridysk ynstrumint brûke om de plannen tsjin te hâlden.”

Buitenspel

De houding van It Fryske Gea en de Milieufederatie leidt volgens Mulder niet tot twijfel bij de vertegenwoordigers van natuur die wél in de gebiedsontwikkelingscommissie zitten. “Steatsboskbehear en Lânskipsbehear Fryslân hawwe der bewust foar keazen om mei te dwaan. Sy fine dat je derby wêze moatte en net bûtenspul stean as der grutte kânsen foar it gebiet binne en der wichtige besluten oer nommen wurde.”

Schakel

In het poldermodel van de gebiedsontwikkelingscommissie ziet Mulder zichzelf als schakel. “Ik besykje om safolle mooglik by de gearkomsten fan de subkommissjes oanwêzich te wêzen. Dan bin je op de hichte wat der yn de streek spilet en wat foar krityk der jaan wurdt. As dy terjochte is, besykje ik it om it foar de oandacht te bringen by de deputearre.”

Kavelruil Sumar officieel afgerond

Op donderdag 12 maart is de vrijwillige kavelruil Sumar officieel afgerond. De overeenkomst werd door 12 grondeigenaren ondertekend, waaronder negen boeren. In totaal is 133 hectare geruild. Daarvan is 13 hectare vrijgemaakt voor natuurgebied en 3 kilometer voor de aanleg van De Centrale As. Nu de vrijwillige kavelruil Sumar is afgerond, maakt de gebiedsontwikkelingscommissie het definitieve inrichtingsplan voor deelgebied Zuid. Dat vormt weer de basis voor de wettelijke ruilverkaveling. Ook voor de rest van het gebied rond De Centrale As wordt de wettelijke verkaveling ingezet.

Start voorbereidende werkzaamheden rotonde Broeksterwâld

In de week van 4 tot 8 mei 2009 is aannemer MNO Vervat in opdracht van provincie Fryslân gestart met voorbereidende werkzaamheden voor de aanleg van de rotonde Broeksterwâld. De aannemer begint met het rooien van begroeiing en bomen, opruimen van afasteringen, plaatsen van bebording voor het verkeer, het inrichten van een gronddepot en een tijdelijk werkterrein. Vervolgens worden door nutsbedrijven de kabels en leidingen verlegd. Deze werkzaamheden duren tot de bouwvakvakantie. Na de bouwvak start de aannemer met de aanleg van de rotonde. Daarvoor wordt een bypass aangelegd, zodat het verkeer zoveel mogelijk om het werk heen kan worden geleid.

Provincie Fryslân legt de rotonde Broeksterwâld aan vanwege de onveilige verkeerssituatie op het huidige kruispunt Haadwei/Kavelwei/Oasterloane. In de toekomst zal de rotonde ook functioneren als ontsluiting van De Falom, Damwâld en Broeksterwâld naar De Centrale As via de Easterloane/Dwarsleane. De rotonde is naar verwachting eind oktober 2009 gereed.

Houdt u voor meer informatie over verkeersmaatregelen en stremmingen de verzameladvertentie van de provincie in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad in de gaten en de gemeentelijke informatiepagina van de gemeente Dantumadiel.

Architecten brengen rust

Frank Talsma is van H+N+S en Michel Schreinemachers van NEXT Architects

Zorgen voor een eigen gezicht voor weg en landschap, maar dan wel passend bij elkaar: dat is de opdracht voor de architectenbureaus NEXT architects en H+N+S Landschapsarchitecten. Dat betekent het afstemmen van details, van viaduct tot bomenrij.

“Het afstemmen van de weg en het landschap is straks bepalend voor de beleving zowel gezien vanuit het landschap als door de ogen van de weggebruiker.”, legt Michel Schreinemachers van NEXT architects uit. “Op veel verschillende plekken van het tracé zijn goed doordachte deeloplossingen uitgewerkt welke zich voordoen bij het ontwikkelen van een dergelijke weg. Denk aan voorzieningen om routes voor vleermuizen te behouden, oplossingen voor veiligheid van fietsers en voetgangers of een passende kruising met een ecologische hoofdstructuur. Dergelijke technische oplossingen stroken niet altijd met de eisen aan landschapsbeleving, ze maken dat er onderweg veel ‘op je af komt’. Aan ons de taak om ‘rust’ te brengen in wat je ziet en beleeft.”

De hoofdopdracht voor NEXT architects is de vormgeving van de ‘kunstwerken’, zoals viaducten en bruggen. Het is belangrijk om de vormgeving af te stemmen met de uitwerking van het landschapsplan naar een beplantingsplan. Om dit goed op elkaar te laten aansluiten werken

we samen met H+N+S Landschapsarchitecten, met wie we al meer projecten hebben gedaan.

“Samen proberen we rust te krijgen in het uiteindelijke wegbeeld op detail niveau, vertelt Schreinemachers. “Het tracé en de keuze van de kunstwerken ligt bijvoorbeeld al vast, maar voor ons is van belang hoe de weg er uit ziet met de vangrails, verlichting en de berminrichting. Dat zijn beeldbepalende elementen, die de weg een eigen gezicht geven.” Hierbij ziet de architect het belang van een eigen gezicht van zowel de weg als het landschap en de balans tussen beide.

“We zoeken naar oplossingen om de balans terug te brengen in het landschap.” Soms is dat niet eenvoudig, vindt de architect. “Doorbreekt de weg bijvoorbeeld een bomenstructuur, dan zoeken we een manier om die toch qua beleving door te trekken met zo min mogelijk obstakels om de veiligheid te waarborgen.” Afwegingen die ons voor een grote uitdaging stellen om van de weg een eenvoudige doch bijzondere beleving te maken.

Meer informatie

Hebt u naar aanleiding van deze Nijskrante nog vragen, dan kunt u tijdens kantoortijden contact opnemen met de medewerkers van het Projectbureau.

Projectbureau De Centrale As	Adres:	Tel: 0511-548 585
Postbus 213	Florynwei 3c	e-mail: info@decentrales.nl
9250 AE Burgum	9251 MP Burgum	www.decentrales.nl

De Centrale As is een project van de provincie Fryslân, de gemeenten Tytsjerksteradiel, Dantumadiel, Dongeradeel en Smallingerland.

CBS De Wrâldpoarte wint ontwerpwedstrijd

De ontwerpwedstrijd Werk aan de weg is gewonnen door CBS De Wrâldpoarte uit Garyp. Het ontwerp voor de Gravinneloane in Garyp van Rémon Rienstra en Kevin Lemstra was het beste. Ze bedachten een rotonde, verlichting in het asfalt en een spectaculaire poort die je kunt beklimmen en waar auto's onderdoor rijden. Het winnende ontwerp krijgt een mooie plaats in het info-centrum van De Centrale As. De wensen en ideeën van de deelnemende kinderen krijgen waar mogelijk een plek in de plannen voor Kansen in Kernen. Het verkeersveiligheidsproject Noordoost Fryslân schreef de wedstrijd uit.

Winnaars kleurwedstrijd ontvangen prijs in projectbureau

links: Jehannes Post uit Noardburgum, Marijke van der West uit Hurdegaryp, Oene Sybren Haakma uit Damwâld en André de Vries uit Burgum met hun kleurplaten. Rechts: Winnares Celine Ymkje Siegersma uit Damwâld, samen met projectmanager Sijtse Hilarides.

Leerlingen Drachtster Lyceum ronden werkstukken De Centrale As af

Leerlingen uit 5 Havo en 6 VWO van het Drachtster Lyceum hebben onderzoek gedaan naar verschillende thema's in het kader van de aanleg van De Centrale As. De onderzoeken leverden soms interessante resultaten op. Neem het reistijdenonderzoek van twee leerlingen: hieruit blijkt dat een automobilist uit Drachten met De Centrale As straks 11 minuten sneller in Dokkum is dan over de huidige N356. Automobilisten die gebruik maken van een groot deel van het tracé, boeken de grootste tijdswinst. Iets heel anders is het onderzoek dat twee leerlingen deden naar cultuurhistorische kenmerken in het landschap ten westen van Burgum. Hun aanbeveling is om de pingoruïnes in dit gebied meer zichtbaar te maken. Ze denken zelfs aan een museumfunctie met bijvoorbeeld een uitkijktoren, zodat je de pingo's van bovenaf kunt bekijken.

De werkstukken over De Centrale As zijn een samenwerking tussen het Drachtster Lyceum, het Verkeersveiligheidsproject Noordoost Fryslân, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de projectorganisatie De Centrale As.

Colofon

Mei 2009 • Uitgave van de projectorganisatie De Centrale As van de provincie Fryslân • Concept, tekst en productie: Camerik Voortman communicatie- en pr-adviseurs, Heerenvveen • Eindredactie: Projectorganisatie De Centrale As • Vormgeving: Ozingavorm, Leeuwarden • Fotografie: HeinDesign Fotografie • Druk: Actief Media Burgum • Verspreiding: huis-aan-huis in de gemeenten Dongeradeel, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Smallingerland.